

A Midsummer Night's Dream

There was a law in the city of Athens which gave to its citizens the power of compelling their daughters to marry whomsoever they pleased; for upon a daughter's refusing to marry the man her father had chosen to be her husband, the father was empowered by this law to cause her to be put to death; but as fathers do not often desire the death of their own daughters, even though they do happen to prove a little refractory, this law was seldom or never put in execution, though perhaps the young ladies of that city were not unfrequently threatened by their parents with the terrors of it.

There was one instance, however, of an old man, whose name was Egeus, who actually did come before Theseus (at that time the reigning duke of Athens), to complain that his daughter Hermia, whom he had commanded to marry Demetrius, a young man of a noble Athenian family, refused to obey him, because she loved another young Athenian, named Lysander. Egeus demanded justice of Theseus, and desired that this cruel law might be put in force against his daughter.

Hermia pleaded in excuse for her disobedience, that Demetrius had formerly professed love for her dear friend Helena, and that Helena loved Demetrius to distraction; but this honourable reason, which Hermia gave for not obeying her father's command, moved not the stern Egeus.

Theseus, though a great and merciful prince, had no power to alter the laws of his country; therefore he could only give Hermia four days to consider of it; and at the end of that time, if she still refused to marry Demetrius, she was to be put to death.

Szentivánéji álom

Athén városának egyik törvénye hatalmat adott polgárainak arra, hogy lányaikat ahhoz kényszerítsék feleségül, akihez nekik tetszik, mert ha egy lány vonakodott ahhoz a férfihoz menni, akit apja választott férjéül, ez a törvény felhatalmazta az apát arra, hogy lányát kivégeztesse. De minthogy egy apa nemigen kívánja saját lánya halálát, még ha történetesen kissé önfejtően is viselkedik, ezt a törvényt ritkán vagy talán sohasem hajtották végre, bár lehet, hogy a város ifjú hölgyeit gyakran ijesztgették szüleik ezzel a törvénnyel.

Mégis, egyszer volt rá eset, hogy egy öreg ember, Egéus nevű, Theseus elé, Athénnek akkori uralkodó hercege elé lépett, bepanaszolni lányát, Hermiát, akinek parancsot adott, hogy menjen férjhez Demetriushoz, egy előkelő athéni családból származó fiatalemberhez, de a lány nem volt hajlandó neki szót fogadni, mert egy másik, Lysander nevezetű fiatal athénit szeretett. Egéus igazságot kért Theseustól, s azt kívánta, hogy ezt a kegyetlen törvényt alkalmazzák lánya ellen.

Hermia, engedetlenségének mentségéül, elmondta, hogy Demetrius már régebben szerelmet vallott az ő kedves barátnőjének, Helénának, és Heléna is a bolondulásig szereti Demetriust. De ez a tiszteletre méltó érv, amellyel Hermia megokolta, hogy miért nem engedelmeskedik apja parancsának, nem hatotta meg a szigorú Egéust.

Theseus nagy és kegyes fejedelem volt, de arra nem volt hatalma, hogy megváltoztassa országának törvényeit, így hát nem tehetett mást, mint hogy négy napot adott Hermiának, hogy meggondolja magát, mert ha ennek az időnek elteltével még mindig nem hajlandó férjhez menni Demetriushoz, meg kell halnia.

When Hermia was dismissed from the presence of the duke, she went to her lover Lysander, and told him the peril she was in, and that she must either give him up and marry Demetrius, or lose her life in four days.

Lysander was in great affliction at hearing these evil tidings; but recollecting that he had an aunt who lived at some distance from Athens, and that at the place where she lived the cruel law could not be put in force against Hermia (this law not extending beyond the boundaries of the city), he proposed to Hermia that she should steal out of her father's house that night, and go with him to his aunt's house, where he would marry her.

"I will meet you," said Lysander, "in the wood a few miles without the city; in that delightful wood where we have so often walked with Helena in the pleasant month of May."

To this proposal Hermia joyfully agreed; and she told no one of her intended flight but her friend Helena. Helena (as maidens will do foolish things for love) very ungenerously resolved to go and tell this to Demetrius, though she could hope no benefit from betraying her friend's secret, but the poor pleasure of following her faithless lover to the wood; for she well knew that Demetrius would go thither in pursuit of Hermia.

The wood in which Lysander and Hermia proposed to meet was the favourite haunt of those little beings known by the name of *Fairies*.

Oberon the king, and Titania the queen of the fairies, with all their tiny train of followers, in this wood held their midnight revels.

Between this little king and queen of sprites there happened, at this time, a sad disagreement: they never met by moonlight in the shady walks of this pleasant wood, but

Amikor a fejedelem elbocsátotta színe elől Hermiát, a lány elment szerelmeséhez, Lysanderhez, és elmondta neki, milyen veszélybe jutott, s hogy vagy le kell mondania róla és férjhez menni Demetriushoz, vagy pedig négy nap múlva már nem él.

Lysander kétségbeesett e rossz hír hallatára, de eszébe jutott, hogy él egy nagynénje, némi távolságra Athéntól, s hogy ott, ahol ő lakik, nem lehet alkalmazni ezt a kegyetlen törvényt Hermia ellen, mert ez a törvény nem volt érvényes a város határain túl. Azt javasolta Hermiának, lopóddzék ki még aznap éjszaka apja házából, s menjen el vele nagynénje házába, ahol majd feleségül veszi.

– Találkozunk – mondta Lysander – az erdőben, néhány mérföldre a városon kívül, abban a gyönyörű erdőben, ahol olyan gyakran sétáltunk Helénával együtt, május vidám havában.

Hermia örömmel fogadta el ezt a javaslatot, és nem szólt tervezett szökéséről senkinek, csak barátnőjének, Helénának. Heléna – mint ahogy fiatal lányok gyakran cselekszenek ostobaságokat szerelemből – irigységében úgy határozott, hogy elmegy Demetriushoz és elmondja neki mindezt. Pedig hiába árulta el barátnője titkát, nem várhatott ettől semmi egyéb jót, mint azt a szomorú örömet, hogy követheti hűtlen szerelmesét az erdőbe, mert azt jól tudta, hogy Demetrius odamegy majd, üldözni Hermiát.

Az erdő, amelyben Lysander és Hermia találkozni akart, kedvenc tartózkodási helye volt azoknak a kicsi lényeknek, akik „tündér” néven ismeretesek.

Oberon, a tündérkirály, és Titania, a tündérkirálynő parányi népük egész kíséretével ebben az erdőben szokták rendezni éjféλι multságukat.

E kis tündérkirály és tündérkirálynő között éppen ebben az időben szomorú viszály állott fenn: sohasem tudtak úgy találkozni holdfényben e kellemes erdő árnyas sétatanyain, hogy ne veszekedjenek, míg valamennyi tündérük

they were quarrelling, till all their fairy elves would creep into acorn-cups and hide themselves for fear.

The cause of this unhappy disagreement was Titania's refusing to give Oberon a little changeling boy, whose mother had been Titania's friend; and upon her death the fairy queen stole the child from its nurse, and brought him up in the woods.

The night on which the lovers were to meet in this wood, as Titania was walking with some of her maids of honour, she met Oberon attended by his train of fairy courtiers.

"I'll met by moonlight, proud Titania," said the fairy king.

The queen replied: "What, jealous Oberon, is it you? Fairies, skip hence; I have foresworn his company."

"Tarry, rash fairy," said Oberon; "am not I thy lord? Why does Titania cross her Oberon? Give me your little changeling boy to be my page."

"Set your heart at rest," answered the queen; "your whole fairy kingdom buys not the boy of me."

She then left her lord in great anger.

"Well, go your way," said Oberon: "before the morning dawns I will torment you for this injury."

Oberon then sent for Puck, his chief favourite and privy counsellor.

Puck (or, as he was sometimes called, Robin Goodfellow) was a shrewd and knavish sprite, that used to play comical pranks in the neighbouring villages; sometimes getting into the dairies and skimming the milk, sometimes plunging his light and airy form into the butter-churn, and while he was dancing his fantastic shape in the churn, in vain the dairymaid would labour to change her cream into butter; nor had the village swains any better success: whenever Puck chose to play his freaks in the brewing copper, the ale was sure to be spoiled. When a

és manójuk belemászott egy-egy makk-kopáncsba és félelmében elrejtőzött.

E szerencsétlen viszályt az okozta, hogy Titania nem volt hajlandó átengedni Oberonnak egy kisfiút, egy váltott gyermeket, akinek anyja Titania barátnője volt, s az asszony halála után a tündérkirálynő ellopta dajkájától a gyereket, és az erdőben nevelte fel.

Azon az éjszakán, amikor a szerelmesek találkozni akartak az erdőben, Titania éppen néhány udvarhölgyével sétált, és találkozott a tündér-udvaroncainak kíséretében megjelenő Oberonnal.

– Üdvöz ne légy a holdfénynél, gőgös Titania – mondta a tündérkirály.

– Micsoda! Te vagy, féltékeny Oberon? – válaszolta a királynő. – Tündéreim, el innen: megesküdtem, hogy kerülmöm a társaságát!

– Várj, semmi asszony! – mondta Oberon. – Nem vagyok urad? Mért bántja Oberont Titania? Hisz én csak egy váltott gyermeket kérek, hogy apródom legyen.

– Nyughasson szíved – felelte a királynő. – Egész tündérkirályságoddal sem vásárolhatod meg tőlem ezt a fiút.

Ezzel otthagytta urát nagy haragjában.

– Jó, menj csak utadra – mondta Oberon –, mielőtt a hajnal hasad, megkínozlak ezért a sértésért.

Oberon ekkor elküldött Puckért, titkos tanácsosáért, legfőbb kegyencéért.

Puck – vagy amint néha nevezték, Robin pajtás – agyafűrt, kópé szellem volt, aki mulatságos tréfákat űzött a szomszédos falvakban: néha belopózott a tejeskamrába, és lefölte a tejet, néha könnyű, légies alakjával belemerült a vajas köpűbe, és míg különös alakját ott táncoltatta a köpűben, a fejlány hiába fáradozott, hogy tejfölét vajjá változtassa, de a falubeli legények sem jártak szerencsésebben, mert valahányszor csak Pucknak kedve szottyant, hogy a serfőző üstben játssza el csínyjeit, bizonyos, hogy a sör megromlott. Ha néhány jó szomszéd összegyűlt,

few good neighbours were met to drink some comfortable ale together, Puck would jump into the bowl of ale in the likeness of a roasted crab, and when some old goody was going to drink he would bob against her lips, and spill the ale over her withered chin; and presently after, when the same old dame was gravely seating herself to tell her neighbours a sad and melancholy story, Puck would slip her three-legged stool from under her, and down toppled the poor old woman, and then the old gossips would hold their sides and laugh at her, and swear they never wasted a merrier hour.

“Come hither, Puck,” said Oberon to this little merry wanderer of the night. “Fetch me the flower which maids call ‘Lore in Idleness’; the juice of that little purple flower laid on the eyelids of those who sleep, will make them, when they awake, dote on the first thing they see. Some of the juice of that flower I will drop on the eyelids of my Titania when she is asleep, and the first thing she looks upon when she opens her eyes she will fall in love with, even though it be a lion or a bear, a meddling monkey, or a busy ape; and before I will take this charm from off her sight, which I can do with another charm I know of, I will make her give me that boy to be my page.”

Puck, who loved mischief to his heart, was highly diverted with this intended frolic of his master, and ran to seek the flower; and while Oberon was waiting the return of Puck, he observed Demetrius and Helena enter the wood: he overheard Demetrius reproaching Helena for following him, and after many unkind words on his part, and gentle expostulations from Helena, reminding him of his former love and professions of true faith to her, he left her (as he said) to the mercy of the wild beasts, and she ran after him as swiftly as she could.

hogy kedvükre együtt sörözzenek, Puck elaszott vackor alakjában a söröskancsó fenekére ugrott, és ha valamilyen jó öreganyó éppen inni akart, Puck az ajkához billent, és a sört fonnyadt állára öntötte, és nem sokkal azután, amikor ugyanaz az öreg néni nehézkesen leült, hogy szomszédainak egy szomorú és mélabús történetet meséljen, Puck kibiccentette alóla háromlábú zsámolyát, és a szegény öregasszony felborult, az öreg komaasszonyok pedig oldalukat fogták neveltükben, és esküdöztek, hogy soha ennél vidámabb órát nem töltöttek el.

– Gyere ide, Puck – mondta Oberon az éjszaka e vidám kis vándorának. – Hozzál nekem olyan virágot, amelyet a lányok „égő szerelem”-nek neveznek. Ha e kis bíbor virág nedvét alvó szemekre cseppentik, őrzöngő szerelmet gyűjt a legelső lény iránt, amit az alvó majd megpillant ébredés után. E virág nedvét Titania szemhéjára cseppentem, amikor alszik, s ha majd felnyitja szemét, beleszeret a legelső tárgyba, amit meglát, akár oroszlán az, akár medve, konyeles majom vagy fürge pávián. Tudom a varázsát, hogyan lehet elhárítani szeméről e bűbajt, de addig nem szüntetem meg, amíg apródomul nem adja azt a fiút.

Puckot, aki szívből szeretett bajt keverni, nagyon mulattatta urának ez a tervbe vett bolondozása, és elrohant felkutatni azt a virágot. Oberon, miközben Puck visszatérésére várakozott, észrevette, hogy Demetrius és Heléna megérkezik az erdőbe, kihallgatta, amint Demetrius szemére hányt Helénának, hogy követi őt, hallotta sok rossz szavát és Heléna szelíd tiltakozását, amellyel a fiút régebbi szerelmére emlékeztette, és az eskükre, amikkel hűséget fogadott neki – végül Demetrius, mint ő maga mondta, otthagya a vadállatok kegyelmére Helénát, az meg utánarohant, amilyen gyorsan csak tudott.